

Az Európai Számvevőszék 2023. évi éves jelentése – Glosszárium

Terminus	Magyarázat
A brexit miatti kiigazításokra képzett tartalék	Az Egyesült Királyságnak az Európai Unióból való kilépése által leginkább érintett tagállamokat, régiókat és ágazatokat a kilépés káros következményeihez való alkalmazkodásban segítő pénzalap.
A foglalkoztatás és szociális innováció európai uniós programja (EaSI)	Az Európa 2020 stratégia foglalkoztatási és szociális védelmi/társadalmi befogadási célkitűzéseit támogató uniós program.
A hagyományos saját forrásokkal kapcsolatos nyitott kérdés	A Bizottság által a tagállam bevételi számláin a hagyományos saját forrásokra vonatkozóan szereplő adatokkal kapcsolatban megfogalmazott fenntartás.
A héa lehívási mértéke/kulcsa	Az egyes tagállamok héaalapjára a héaalapú saját források kiszámításához alkalmazott százalékos arány.
A koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés (CRII)	A Covid19-világjárványra reagálva az európai strukturális és beruházási alapok rugalmas felhasználását lehetővé tevő intézkedéscsomag.
A leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alap (FEAD)	A társadalom legszegényebb tagjainak élelmiszer- és egyéb anyagi segítséget nyújtó tagállami tevékenységeket támogató uniós alap.
A pénzügyi kimutatásokra vonatkozó igazolás (CFS)	A kedvezményezettek által a kifizetési kérelmeikben visszaigényelt költségek támogathatóságát igazoló dokumentum.
A programban részt vevő országok (Erasmus+)	Az uniós tagállamok, Észak-Macedónia, Izland, Liechtenstein, Norvégia, Szerbia és Törökország.

Terminus	Magyarázat
A programok teljesítményének áttekintése (PPO)	Az éves irányítási és teljesítményjelentésnek az összes programindokolást összefoglaló, kiválasztott programmutatókat is tartalmazó melléklete.
A szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő támogatás (SURE)	A Covid19-világjárványból eredő munkanélküliség és jövedelemkiesés csökkentését célzó, munkahelymegtartási intézkedéseket támogató uniós hitelezési program.
A termeléstől elválasztott [jövedelem]támogatás	Mezőgazdasági termelőknek nyújtott olyan uniós kifizetések, amelyek nem függenek egy adott termék előállításától.
A területeknek nyújtott rugalmas támogatás (FAST-CARE)	Az Európában lévő menekültekre irányuló kohéziós fellépés (CARE) forrásainak kibővítése, amely további támogatást és nagyobb rugalmasságot kínál a kohéziós politika finanszírozásához.
ABAC	A Bizottságnak a költségvetési műveletek irányítására szolgáló számviteli rendszere.
Addicionalitás	Az az elv, hogy az uniós finanszírozásnak, különösen az esb-alapokon keresztül történőnek, nem kiváltania, hanem kiegészítenie kell a nemzeti kiadásokat.
Agrár-környezetvédelmi és az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó kötelezettségvállalás	A szokásos környezetvédelmi követelményeken túlmutató bármely olyan opcionális gyakorlat, amely az uniós költségvetésből történő kifizetésekre jogosítja fel a mezőgazdasági termelőket.
Alaptámogatási rendszer (BPS)	Uniós mezőgazdasági támogatási rendszer, amely támogatható területeik alapján folyósít kifizetéseket a mezőgazdasági termelőknek.
Állami támogatás	Vállalkozásnak vagy szervezetnek nyújtott közvetlen vagy közvetett kormányzati támogatás, amely annak számára előnyt jelent versenytársaival szemben.

Terminus	Magyarázat
Állandó gyepterület	Több mint öt egymást követő évig gyep vagy egyéb lágyszárú takarmánynövény termesztésére használt mezőgazdasági földterület.
Általános csoportmentességi rendelet (GBER)	Uniói rendelet, amely engedélyezi, hogy bizonyos típusú állami támogatási intézkedésekre a Bizottság értesítése nélkül is sor kerülhessen.
Általános feltételrendszer	Olyan rendszer, amelynek értelmében egy tagállam csak akkor részesülhet uniós finanszírozásban, ha betartja a jogállamisági normákat.
Arachne adatbázis	A Bizottság által az irányító hatóságoknak az esb-alapok kezelésében és irányításában való támogatására kifejlesztett adatbányászati eszköz.
Árukiadást követő vámellenőrzések/áruátengedést követő ellenőrzések	Áruk vámhatóság általi kiadását követő vámellenőrzések.
Átalányalapú egységköltség	Tevékenységek, inputok, outputok vagy eredmények adott mennyiségére nézve előzetesen meghatározott ár.
Áthidaló eszköz	Olyan eszköz, amely két uniós finanszírozási rendszer között biztosítja a finanszírozás folyamatosságát.
Áttelepítés	Menekültek átköltöztetése egy olyan országból, ahol menedékjogot kértek, egy másik országba, amely vállalta, hogy befogadja őket és végső soron állandó letelepedést biztosít nekik.
Átvitel	Fel nem használt költségvetési előirányzatok bizonyos feltételek mellett történő átvitele egyik pénzügyi évről a másikra.
Az EBB külső hitelezési megbízatása	Az Unió által az EBB-nek arra adott megbízás, hogy az az uniós költségvetés garanciájával műveleteket finanszírozzon partnerországokban.

Terminus	Magyarázat
Az elbocsátott munkavállalók támogatását szolgáló Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap (EGAA)	Az alap célja, hogy támogatást nyújtson az elbocsátott munkavállalóknak és olyan önálló vállalkozóknak, akiknek a tevékenysége a globális kereskedelmi mechanizmusok hosszú távú változásai miatt megszűnt.
Az ellenőrzés hatókörének korlátozása	Azon területek feltüntetése valamely ellenőrzési jelentésben, amelyekre nézve az ellenőr nem tudott következtetésre jutni, és amelyeket ezért kizárnak az ellenőrzési véleményből.
„Az EU az egészségügyért”	Az Európai Unió 2021–2027-es időszakra szóló egészségügyi cselekvési terve.
Az Európában lévő menekültekre irányuló kohéziós fellépés (CARE)	Mechanizmus, amely lehetővé teszi a tagállamok és a régiók számára a források gyors átcsoportosítását, hogy sürgősségi támogatást nyújthassanak az ukrajnai háború elől menekülőknél.
Az európai strukturális és beruházási alapok koordinációs bizottsága	Az Európai Bizottság mellett működő bizottság, amelynek feladata a strukturális és beruházási alapokra vonatkozó rendeletek végrehajtásának megvitatása.
Az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége (EUAA)	Uniós ügynökség, amelynek feladata biztosítani, hogy a tagállamok megfelelően alkalmazzák az uniós menekültügyi jogszabályokat, és támogatni őket a közös uniós menekültügyi szabályok alkalmazásában.
Az Európai Unió Szolidaritási Alapja	Az uniós tagállamokat és csatlakozásra váró országokat a természeti katasztrófákra és közegészségügyi vészhelyzetekre való reagálásban támogató eszköz.
Beáramoltató hatás	Akkor tapasztalható gazdasági hatás, amikor az állami kiadások növekedése több magánberuházást és általános növekedést eredményez.

Terminus	Magyarázat
Beavatkozási logika	Egy javaslat célkitűzései, a tervezett inputok és tevékenységek, illetve a szándékolt eredmények és hatások közötti kapcsolatrendszer.
Becsült hibaszint	Egy sokaságot érintő hibaszint statisztikai becslése a tranzakciók reprezentatív mintájának tesztelése alapján.
Bêkou vagyonkezelői alap	A Közép-afrikai Köztársaság stabilizálását és újjáépítését támogató uniós alap.
Belső Biztonsági Alap (BBA)	A rendőrségi együttműködést és a bűnözés megelőzését és leküzdését célzó intézkedéseket támogató uniós alap.
Bizonyossági csomag	Valamely tagállam által a Bizottságnak az esb-alapok vonatkozásában benyújtott dokumentumcsomag, amelynek része az éves beszámoló, az összefoglaló, a kontrolljelentés, a vezetői nyilatkozat és az ellenőrzési vélemény.
Bizonyosságot nyújtó szolgáltatás	Olyan ellenőrzéstípus, amely az ellenőrzés tárgyával, például adott pénzügyi kimutatások megbízhatóságával vagy a tranzakciók szabályszerűségével kapcsolatos véleményt eredményez.
Bruttó nemzeti jövedelem (GNI)	Az országok gazdagságának egyik standard mutatója, amely a belföldi forrásokból és külföldről származó jövedelmeken alapul.
Célérték	Valamely tagállam által annak helyreállítási és rezilienciaépítési tervében szereplő konkrét reform vagy beruházás végrehajtása terén elért előrehaladás kvantitatív mérőszáma.
Céltartalék	A mérlegben nyilvántartott, bizonytalan időzítésű, illetve összegű, valószínűleg felmerülő kötelezettség legjobb becslött összegét jelölő számviteli szakkifejezés.

Terminus	Magyarázat
Címzett bevételek	Az uniós költségvetésbe a költségvetési rendelet 21. cikkében felsorolt forrásokból befizetett pénzeszközök, amelyeket csak meghatározott célokra lehet felhasználni.
Cotonoui Megállapodás	Az Unió, annak tagállamai, valamint az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok között kötött szerződés, amely elősegíti a gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődést, kedvez a békének és a biztonságnek, valamint a stabil és demokratikus politikai környezetnek.
Csalás	Anyagi előny szerzése azáltal, hogy egy másik felet szándékos és jogellenes megtévesztés útján tulajdontól vagy pénztől fosztanak meg.
Csekély összegű (<i>de minimis</i>) állami támogatás	Olyan összegű állami támogatás, amelynél nem szükséges a Bizottság jóváhagyása.
Decentralizált ügynökség	Valamely uniós szakpolitika kidolgozását és végrehajtását segítő feladatok ellátására, határozatlan időtartamra szakértői központként létrehozott, független uniós testület.
Deflátor	A későbbi infláció figyelembevételére érdekében a múltbeli árak kiigazításához használt statisztikai eszköz, amely lehetővé teszi a különböző időszakok árainak összehasonlítását.
EBB csoport	Európai Beruházási Bank és Európai Beruházási Alap.
Effektív kamatláb / teljes hiteldíjmutató (AER)	Valamely olyan hitel vagy pénzügyi termék összehasonlítás céljára kiszámított évesített kamatlába, amelynek a kamatfelhalmozási periódusa egy évnél rövidebb (például negyedéves vagy havi).
Éghajlati szempontok érvényesítése	Éghajlattal kapcsolatos megfontolások beépítése az egyes szakpolitikákba, eszközökbe, programokba és alapokba.

Terminus	Magyarázat
Egyéni védőeszközök	Olyan tárgyak, például arcmaszk, kesztyű vagy szemvédő, amelyek célja, hogy megvédjék viselőjüket az egészségügyi vagy biztonsági kockázatokkal szemben.
Egyeztető eljárás	Olyan eljárás, amelynek során a Bizottság az ellenőrzött szervvel vagy szervezeti egységgel folytatott eszmecsere révén meggyőződik kontrollellenőrzései eredményeinek megalapozottságáról.
Egyösszegű kifizetés	Az egyszerűsített költségelszámolás egyik típusa, amikor a kifizetéseket előre meghatározott tevékenységek lezárása, illetve outputok teljesítése esetén teljes egészében, nem pedig részletekben teljesítik, például egy művelet elszámolható költségeinek visszatérítésére.
Egységes ellenőrzés	Azon az elgondoláson alapuló kontrollmodell, hogy a hatékonyság érdekében minden kontrollszint támaszkodjon az előző szinten elvégzett munkára, amennyiben az megbízható és pontos.
Egységes tartalékeszköz	Speciális uniós eszköz, amelynek révén az előző vagy – végső esetben – a folyó, illetve jövőbeni évek felhasználatlan előirányzatai felvehetők a költségvetésbe.
Egységes területalapú támogatási rendszer (SAPS)	Tíz tagállamban átmenetileg alkalmazott területalapú mezőgazdasági kifizetési rendszer, amelynek keretében a mezőgazdasági termelők hektáronkénti egységes támogatásban részesülnek. Minden más tagállam az alaptámogatási rendszert alkalmazza.

Terminus	Magyarázat
Egyszerűsített költségelszámolási mód	A támogatási összeg meghatározása nem a kedvezményezettnek felmerült tényleges költségek alapján, hanem olyan módszerek révén, mint pl. a standard egységköltségek, átalányfinanszírozás vagy átalányösszeg folyósítása. Ennek célja az adminisztratív terhek csökkentése.
Elbírálós mintavétel	A statisztikai mintavételtől abban különböző eljárás, hogy az ellenőr mérlegeli, hogy az előre meghatározott kritériumok teljesítése érdekében hogyan válassza ki az ellenőrzési teszteléshez az elemeket az alapsokaságból.
Ellenőrzési nyomvonal	Valamely adatok egy számviteli vagy adminisztratív rendszeren belüli mozgásának nyilvántartása, amely lehetővé teszi az egyes tranzakciók nyomon követését.
Ellenőrző hatóság (EH)	Uniós kiadási programok rendszereinek és műveleteinek ellenőrzését végző független nemzeti szervezet.
Előfinanszírozás elszámolása	Az az eljárás, amelynek révén a Bizottság elfogadja az előfinanszírozott kiadásokat, és megállapítja, hogy mennyi támogatást kell még kifizetni a kedvezményezettnek.
Előfinanszírozási kifizetés	Egy adott időszakban lezajló meghatározott tevékenységek finanszírozására szolgáló készpénzelőleg.
Előirányzat	Valamely költségvetésen belül egy meghatározott célra elkülönített összeg. Az Unió költségvetése kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatokat tartalmaz.
Elszámolás	Egy tagállamnak járó egyenleg kifizetése, illetve az attól visszajáró pénzeszközök behajtása, valamely uniós program lezárása céljával.

Terminus	Magyarázat
Engedélyezésre jogosult tisztviselő	Valamely uniós szerv bevételeinek és kiadásainak végrehajtásáért felelős személy.
Erasmus+	Az európai oktatás, képzés, ifjúságpolitika és sport támogatását célzó uniós program, amely elsősorban egyetemisták részére biztosít lehetőséget külföldi tanulásra és tapasztalatszerzésre.
Erasmus+ – Mesterképzéshez kapcsolódó diákhitelgarancia-eszköz	Az Európai Beruházási Alap által az Európai Bizottság nevében működtetett kezdeményezés, amely külföldi posztgraduális tanulmányokhoz biztosít hiteleket, megkönnyítve a diákok finanszírozáshoz jutását.
Eredmény	Az egyes projektek vagy programok teljesítését követő azonnali hatás, mint például egy tanfolyam résztvevőinek javuló foglalkoztathatósága, vagy egy hely jobb elérhetősége egy új út megépülése után.
Eredményesség	Az, hogy a tevékenységek révén milyen mértékben sikerül megvalósítani a kitűzött célokat.
Eredménymutató	Mérhető változó, amely a támogatott projektek célcsoportra gyakorolt közvetlen hatásainak felméréséhez nyújt információt.
Eredményszemléletű számvitel	Számviteli megközelítés, amely szerint a bevételeket akkor számolják el, amikor azok keletkeznek (nem pedig amikor beérkeznek), a ráfordításokat pedig akkor, amikor azok felmerülnek (nem pedig amikor azokat kifizetik).
Ernyőprogram	Az Európai Szomszédági Támogatási Eszköz programja, amelynek keretében több, bizonyos feltételeket teljesítő ország részesül forrásokban alapvető pénzügyi előirányzatai kiegészítéseként.

Terminus	Magyarázat
Érzékeny tisztség	Jelentős autonómiával vagy végrehajtó hatalommal járó munkakör vagy beosztás, amellyel lehetséges személyes anyagi vagy egyéb haszonszerzés céljából visszaélni.
e-támogatások	A Bizottság online platformja az uniós kutatási ösztöndíjak kezelésére azok teljes életciklusa során.
EU-13	Az Európai Unióhoz 2004 óta csatlakozott 13 tagállam (Bulgária, Cseh Köztársaság, Észtország, Horvátország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Románia, Szlovénia és Szlovákia).
EU-LISA	Uniós ügynökség, amely nagyméretű vízum- és utasinformációs rendszerek operatív irányításáért felelős az Unió szintjén.
Európa 2020 stratégia	Az Európai Unió tízéves stratégiája, amelyet 2010-ben indítottak el, hogy fellendítse a növekedést és munkahelyeket teremtsen.
Európai Beruházási Alap (EBA)	Kis- és középvállalkozások számára Európa-szerte kockázatfinanszírozást nyújtó alap. Az EBB-csoport tagja.
Európai Egészségügyi és Digitális Végrehajtó Ügynökség (HaDEA)	Különböző uniós egészségügyi és digitalizációs projekteket és programokat irányító végrehajtó ügynökség.
Európai Éghajlat-politikai, Környezetvédelmi és Infrastrukturális Végrehajtó Ügynökség (CINEA)	Különböző uniós éghajlati, infrastrukturális és környezetvédelmi projekteket és programokat irányító végrehajtó ügynökség.
Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF)	Az energetikai, a közlekedési, valamint az információs és kommunikációs technológiai ágazatok fenntartható és összekapcsolt infrastruktúráinak megteremtéséhez pénzügyi támogatást nyújtó uniós eszköz.

Terminus	Magyarázat
Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA)	A mezőgazdasági termelők részére történő közvetlen kifizetéseket, illetve a mezőgazdasági piacokat szabályozó vagy támogató intézkedéseket finanszírozó uniós alap.
Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)	A vidékfejlesztési programokhoz nyújtott uniós hozzájárulást finanszírozó uniós alap.
Európai Régiók Beruházásait Támogató Közös Program (JASPERS)	Technikai segítségnyújtási partnerség az Európai Bizottság, az Európai Beruházási Bank és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank között, amely független tanácsot ad a kedvezményezett országoknak az uniós társfinanszírozásra megfontolandó projektek előkészítése kapcsán.
Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA)	Uniós alap, amely a régiók közötti egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló beruházások finanszírozásával erősíti a gazdasági és társadalmi kohéziót.
Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA)	Az EBB és a Bizottság által az európai beruházási terv részeként indított támogatási mechanizmus, amelynek célja, hogy magánberuházásokat mozgósítson az Unió számára stratégiai jelentőségű projektek javára.
Európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok)	Az öt fő uniós alap, amelyek együtt támogatják a gazdasági fejlődést Unió-szerte a 2014–2020-as időszakban: az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az Európai Szociális Alap, a Kohéziós Alap, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap és az Európai Tengerügyi és Halászati Alap.
Európai Szociális Alap (ESZA)	Oktatási és foglalkoztatási lehetőségek teremtését, valamint a szegénység kockázatának kitettek helyzetének javítását célzó uniós alap. Utódja az Európai Szociális Alap Plusz.

Terminus	Magyarázat
Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA)	Uniós alap, amelynek célja, hogy támogassa a halászokat a fenntartható halászatra való áttérésben, valamint a part menti településeket gazdaságuk diverzifikációjában.
Évenkéntiség	Az a költségvetési elv, amelynek értelmében a költségvetést abban a pénzügyi évben kell beszélni és elkölteni, amelyre vonatkozik.
Éves irányítási és teljesítményjelentés (AMPR)	A Bizottság által évente elkészített jelentés az uniós költségvetés bizottsági kezeléséről és az elért eredményekről, amely összefoglalja a főigazgatóságok és a végrehajtó ügynökségek éves tevékenységi jelentéseiben foglalt információkat.
Éves kontrolljelentés (ACR)	A tagállam ellenőrző hatósága által készített és az ország éves bizonyossági csomagjának részeként a Bizottsághoz benyújtott dokumentum.
Éves teljesítményjelentés (APR)	Az egyes tagállamok által évente a Bizottságnak benyújtott, a KAP stratégiai tervük végrehajtásáról szóló jelentés.
Éves tevékenységi jelentés (AAR)	Az egyes bizottsági főigazgatóságok, illetve uniós intézmények és szervek által készített jelentés, amely bemutatja, hogy az a célkitűzéseikhez képest mit ért el, és hogyan használta fel pénzügyi és emberi erőforrásait.
Éves végrehajtási jelentés (AIR)	Az egyes tagállamok által évente a Bizottságnak benyújtott jelentés, amely tartalmazza az egyes uniós kiadási programokra vonatkozó pénzügyi adatokat, mutatókat, mérőszámokat és célokat.
Felhatalmazáson alapuló rendelet	Kötelező erejű jogi aktus, amelyet a Bizottság alkalmaz uniós jogszabályok nem alapvető részeinek kiegészítése vagy módosítása céljából, például részletezve a végrehajtási intézkedéseket.

Terminus	Magyarázat
Feltárási kockázat	Annak kockázata, hogy a tételes ellenőrzés valamely hibát vagy hiányosságot nem fog feltárni.
Feltételezéses megközelítés	A Bizottság által alkalmazott megközelítés, amelynek keretében a többadományozós projekteknek folyósított uniós hozzájárulásokat egyesítik más adományozóktól származó forrásokkal, és nem kötik őket külön kiadási tételekhez.
Felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás (SREP)	Az EKB közvetlen felügyelete alatt álló nagy bankok éves kockázatértékelése négy kritérium – az üzleti modell, az irányítás és a kockázat, a tőke, valamint a likviditás – tekintetében.
Fennálló kötelezettségvállalások	A megtett, de még ki nem fizetett kötelezettségvállalások összege.
Fennmaradó hibaarány/Fennmaradó kockázati arány/Fennmaradó teljes hibaarány (RER/RRR/RTER)	A kiadások sokaságának az a része, amely az összes kontrolleljárással, visszafizetett és korrekció hatásának figyelembevétele után sem minősül szabályszerűnek.
Fenntartás	Az éves tevékenységi jelentésben adott megbízhatósági nyilatkozatban a főigazgató által megjelölt hiányosság.
Fenntartható fejlődés	A fejlődésnek ez a koncepciója figyelembe vesz olyan hosszú távú követelményeket is, mint az eredmények tartóssága, a környezet és a természeti erőforrások megóvása, valamint a társadalmi és gazdasági igazságosság.
Fenntartható fejlődési célok	Az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjében meghatározott 17 cél , amelyek az emberiség és a bolygó számára kritikus jelentőségű területeken minden országot fellépésre ösztönöznek.
Fenntartható halászat	Olyan halászati gyakorlatok, amelyek nem merítik ki a halállományokat, és minimálisra csökkentik a környezeti hatásokat.

Terminus	Magyarázat
Folyósítási arány	Valamely pénzügyi eszközből a végső kedvezményezetteknek folyósított összes forrás százalékos aránya.
Folyósítási profil	A kifizetések összegei és ütemezése.
Forrásfelhasználás	Az uniós finanszírozás tagállam általi kézhezvétele, miután a kifizetés feltételei teljesültek.
Fő teljesítménymutató (KPI)	Számszerűsíthető mérőszám, amely a teljesítményt a fő célkitűzésekhez viszonyítva mutatja be.
Frontex	Az Unió határ- és partvédelmi ügynöksége.
Függő kötelezettség	Olyan fizetési kötelezettség, amely egy jövőbeli esemény kimenetelétől függően merülhet fel.
Gazdasági eredmény	Az Unió konszolidált beszámolójában bemutatott éves eredmény, amely a bevételek és kiadások közötti különbséget tükrözi.
Gazdaságosság	A forrásoknak a megfelelő időben, a megfelelő mennyiségben és minőségben, illetve a legjobb áron való rendelkezésre bocsátása.
Gini-együttható	Az egyenlőtlenség mértéke egy statisztikai sokaságban, például annak a mértéke, hogy egy országban a gazdagság vagy a jövedelem eloszlása mennyiben tér el a teljesen egyenlő eloszlástól.
GNI-alapú saját forrás	Uniós saját forrás, amelyet a bruttó nemzeti jövedelem alapján megállapított viszonylagos gazdagságuk alapján közvetlenül a tagállamok fizetnek be a költségvetésbe. E forrás összege a költségvetés bevételi oldalának kiegyenlítéséhez szükséges összeg függvényében változik.

Terminus	Magyarázat
GNI-fenntartás	Arról szóló értesítés, hogy az adott tagállamnak módosítania kell a GNI- adatok összeállításához használt módszertana egyik elemét.
GNI-jegyzék (GNII)	A GNI kiszámításához használt eljárások, statisztikák és egyéb elemek felsorolása.
Gondos pénzgazdálkodás	A forrásoknak a gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség elvével összhangban történő kezelése.
Hagyományos saját források (TOR)	A vámokból és cukorilletékekből származó uniós bevételek.
Halászati terhelés	A halászat hatása a halállományokra.
Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB)	A Bizottság által kijelölt, a közös halászati politika végrehajtását segítő szakértői testület.
Határigazgatási és Vízüemeszköz (HAVE)	Az Integrált Határigazgatási Alap azon része, amely a jogszerű utazás megkönnyítése és a migrációs és biztonsági kockázatok megelőzése révén támogatja az Unió külső határainak igazgatását.
Hatás	Egy befejezett projekt vagy program hosszú távú – akár társadalmi-gazdasági, akár környezeti vagy pénzügyi jellegű – következményei.
Hatáskör-átruházási megállapodás	Egyes szakpolitikai területeken valamely magánszeméllyel vagy szervezettel közvetett irányítás alatt álló uniós források végrehajtásáról kötött megállapodás.
Hatásvizsgálat	Egy szakpolitikai kezdeményezés vagy más intézkedés várható vagy tényleges hatásainak (előzetes, illetve utólagos) elemzése.
Hatékonyság	Az igénybe vett erőforrások, a végzett tevékenységek és a célkitűzések megvalósítása közötti legjobb viszony.

Terminus	Magyarázat
Héaalap	Azon áruk és szolgáltatások összértéke, amelyekre héát alkalmaznak.
Héa-fenntartás	A héaalapú saját források tagállam általi kiszámításával kapcsolatos fenntartás.
Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF)	A Covid19-világjárvány gazdasági és társadalmi hatásainak enyhítését és a helyreállítás ösztönzését, valamint a zöldebb és digitálisabb jövővel kapcsolatos kihívásoknak való megfelelést célzó uniós pénzügyi támogatási mechanizmus.
Hiba	Helytelen számítás eredménye, vagy jogi és szerződéses követelmények be nem tartásából eredő szabálytalanság.
Horizont Európa	Az Unió kutatási és innovációs programja a 2021–2027-es időszakra.
Horizont 2020	Az Unió kutatási és innovációs programja a 2014–2020-as időszakra.
Hozzáadottérték-adó (héa)	Árucikkek termelésére és forgalmazására, valamint szolgáltatások nyújtására kivetett közvetett fogyasztási adó, amelynek terheit végső soron a végfelhasználó viseli.
Hozzáadottértékadó- (héa-) alapú saját forrás	Uniós saját forrás, amely az egyes tagállamok által beszedett héa egy meghatározott hányadából (lehívási kulcs vagy mérték) áll össze.
Hozzájárulási megállapodás	A Bizottság és egy olyan szervezet közötti megállapodás, amely közvetett irányítás alatt álló tevékenységet hajt végre, és amely bizonyította, hogy képes a Bizottsággal azonos szinten kezelni pénzforrásokat.
Időközi kifizetés	Egy uniós projekt vagy program keretében akkor teljesített kifizetés, amikor a kedvezményezett elért valamely, a szerződésben vagy támogatási megállapodásban előírt részcélt.

Terminus	Magyarázat
Ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés (YEI)	Uniós program, amely a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben részt nem vevő fiatalokat támogatja azokban a régiókban, amelyekben az ifjúsági munkanélküliségi ráta meghaladja a 25%-ot.
Ifjúsági garancia	Uniós program, amelynek keretében a munkanélkülivé váló vagy az iskolarendszerből kikerülő fiataloknak négy hónapon belül állásajánlatot vagy szakképzést kínálnak.
Igazoló hatóság	A kiadási kimutatások és a kifizetési kérelmek pontosságának és megfelelőségének igazolására a tagállam által kijelölt szerv.
Igazoló jelentésen alapuló megközelítés	A pénzügyi információkkal, egyéb adatokkal vagy az ellenőrzött fél által megfogalmazott konkrét állításokkal kapcsolatos ellenőrzési bizonyosság nyújtásakor alkalmazott megközelítés.
Igazságos Átmenet Alap (IÁA)	A klímasemleges gazdaságra való átállás által pénzügyileg leginkább érintett közösségeket és régiókat támogató uniós alap.
Igazságos Átmenet Mechanizmus (JTM)	A klímasemleges gazdaságra való átállást elősegítő, valamint az átmenet által pénzügyileg leginkább érintett közösségeket és régiókat támogató uniós eszköz.
Ikerintézményi együttműködés	Szakosodott területeken működő kapacitásépítési mechanizmus, amelynek keretében egy partnerországi szervezet egy uniós tagállamban működő partnerszervezettől kap támogatást.
Input	Egy projekt vagy program végrehajtásához felhasznált pénzügyi, emberi, anyagi, szervezeti vagy szabályozási erőforrások.

Terminus	Magyarázat
Integrált Határigazgatási Alap (IHA)	A határigazgatási és vámellenőrzési berendezésekhez támogatást nyújtó uniós alap.
Integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer (IIER)	A tagállamok által a közös agrárpolitika keretében a mezőgazdasági termelőknek folyósított kifizetések igazgatására és ellenőrzésére alkalmazott uniós mechanizmus.
Integrált pénzügyi és elszámoltathatósági beszámolás (IFAR)	A Bizottság által az uniós költségvetésről készített és a mentesítési eljárás keretében évente a Parlamentnek és a Tanácsnak benyújtott jelentések. Ezeknek része az éves irányítási és teljesítményjelentés (AMPR), az Unió konsolidált beszámolója, a mentesítés nyomon követéséről szóló jelentés, valamint az uniós költségvetésről adott hosszú távú előrejelzés.
Interoperabilitás	Valamely rendszer más rendszerekkel történő kommunikációra és együttműködésre való képessége, többek között adatcsere révén.
InvestEU	Mechanizmus, amelynek célja magánberuházások mozgósítása az Unió számára stratégiai fontosságú projektekhez. 2021-ben lépett az ESBA helyébe.
Irányító hatóság (IH)	Egy tagállam által valamely uniós finanszírozású program irányítására kijelölt nemzeti, regionális vagy helyi hatóság (illetve magánszervezet).
Jó környezeti állapot	A tengerek és óceánok egészségére, biológiai sokféleségére, produktivására és hosszú távú fenntarthatóságára irányuló minőségi célkitűzés.
Kamatfizetés	Valamely kötvény vagy más hiteleszköz kapcsán a szerződés értelmében esedékes kamat megfizetése.

Terminus	Magyarázat
KAP stratégiai terv	Valamely uniós tagállam által a 2020 utáni közös agrárpolitika keretében készített dokumentum, amely meghatározza, hogy a szakpolitika általános célkitűzésein belül hogyan kívánja elérni céljait a tagállam.
Kedvezményezett	Az uniós költségvetésből projekt vagy program végrehajtása céljából vissza nem térítendő támogatásban vagy kölcsönben részesülő természetes vagy jogi személy.
Kiegyensúlyozó saját forrás	Az uniós költségvetés bevételeinek és kiadásainak kiegyenlítésére szolgáló kiegészítő bevételi forrás.
Kiemelt terület	Második szintű uniós vidékfejlesztési prioritás.
Kifizetési előirányzat	Arra rendelkezésre álló összeg, hogy a megfelelő feltételek teljesülése esetén folyósítsanak egy kifizetést.
Kifizető ügynökség (KÜ)	Valamely tagállam által az uniós mezőgazdasági kiadások igazgatására kijelölt szerv.
Kis- és középvállalkozás (kkv)	Az alkalmazottak száma és bizonyos pénzügyi kritériumok alapján meghatározott méretű vállalat vagy egyéb szervezet. A kisvállalkozásoknak 50-nél kevesebb alkalmazottjuk van, és forgalmuk vagy mérlegfőösszegük nem haladja meg a 10 millió eurót. A középvállalkozások 250-nél kevesebb alkalmazottat foglalkoztatnak, és legfeljebb 50 millió eurós forgalmat bonyolítanak le vagy mérlegfőösszegük legfeljebb 43 millió euró.
Kiszorítási hatás	Akkor tapasztalható gazdasági hatás, amikor az állami kiadások növekedése a magánberuházások csökkenését okozza.
Kivétel-nyilvántartás	A megállapított kontrolloktól és eljárásoktól való eltéréseket, valamint az ezek okait és hatásait rögzítő dokumentum.

Terminus	Magyarázat
Kkv-kezdeményezés	A Bizottság és az Európai Beruházási Alap közös pénzügyi eszköze, célja a kis- és középvállalkozások számára a finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés megkönnyítése.
Kohéziós Alap (KA)	Az Unión belüli gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló uniós alap, amely olyan tagállamokban végrehajtott környezetvédelmi és közlekedési beruházásokat támogat, ahol az egy lakosra jutó bruttó nemzeti jövedelem nem éri el az uniós átlag 90%-át.
Kohéziós ország	A Kohéziós Alap támogatására jogosult uniós tagállam.
Konfidenciaintervallum	A hibaarány becslésekor a mintavételi eredmények pontosságának statisztikai mérőszáma.
Konzolidált beszámoló	Valamennyi uniós intézmény, ügynökség és szerv egyetlen dokumentumban összevont elszámolása.
Kontrollmértődkő	A tagállam ellenőrzési és kontrollrendszereivel kapcsolatos egyedi követelmény, amelyet teljesíteni kell, mielőtt az ország forrásokat kaphatna a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből.
Konvergencia	Az a folyamat, amelynek során az eurót bevezetni kívánó tagállamok meghatározott gazdasági és szabályozási kritériumok teljesítésére törekcsenek.
Korrekciós képesség	A Bizottság által a jövőbeli korrekciók szintjének becslésénél alkalmazott mérőszám.

Terminus	Magyarázat
Kölcsönös megfeleltetés	E mechanizmus keretében a mezőgazdasági termelőknek folyósított kifizetések attól függenek, hogy a termelők eleget tesznek-e a környezetre, az élelmiszer-biztonságra, az állategészségügyre, az állatjólétre és a területgazdálkodásra vonatkozó követelményeknek.
Költségvetési biztosíték	Arra vonatkozó kötelezettségvállalás, hogy az uniós költségvetés megtéríti az esetleges veszteségeket, ha egy kedvezményezett nem teljesíti egy kölcsönrel vagy tőkebefektetéssel kapcsolatos kötelezettségeit.
Költségvetési hatóság	Az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa megjelölésére használt kifejezés, amikor azok az uniós költségvetésre vonatkozó döntéshozatali hatáskörükben járnak el.
Költségvetési rendelet	Az uniós költségvetés meghatározására és felhasználására, valamint a kapcsolódó folyamatokra – például belső kontroll, beszámolás, ellenőrzés és mentesítés – vonatkozó fő szabályrendszer.
Költségvetés-módosítási tervezet	A Bizottság javaslata az uniós költségvetés módosítására annak végrehajtása során.
Költségvetés-támogatás	Bizonyos feltételek mellett közvetlenül a partnerország államkincstári számlájára utalt uniós támogatás.
Kötelezettségzegési eljárás	A Bizottság által bármely olyan uniós tagállammal szemben kezdeményezett eljárás, amely elmulasztotta az uniós jogból eredő kötelelességeit.

Terminus	Magyarázat
Kötelezettségvállalás	Valamely költségvetési összeg olyan konkrét kiadási tételek finanszírozására való elkülönítése, mint például egy szerződés vagy támogatási megállapodás. A kötelezettségvállalás alapjául kötelezettségvállalási előirányzatnak kell szolgálnia.
Kötelezettségvállalás visszavonása	Egy fel nem használt kötelezettségvállalás teljes vagy részleges törlése a Bizottság részéről.
Kötelezettségvállalási előirányzat	Az uniós költségvetésben az egyes kiadási tételekre rendelkezésre álló összegek éves felső határa.
Közbeszerzés	Áruk, kivitelezési munkák vagy szolgáltatások közjogi szervezetek vagy más hatóságok általi beszerzése.
Közös agrárpolitika (KAP)	Az Unió egységes agrárpolitikája, amely támogatások és egy sor más intézkedés révén igyekszik garantálni az élelmiszerbiztonságot, megfelelő életszínvonalat biztosítani az Unió mezőgazdasági termelőinek, valamint elősegíteni a vidékfejlesztést és a környezet védelmét.
Közös biztonság- és védelmi politika (KVBP)	Az uniós külpolitikának a biztonságra és a védelmi kapacitásra összpontosító része.
Közös Ellenőrzési Szolgálat (CAS)	Az uniós kutatási és innovációs keretprogramok keretében finanszírozott projektek utólagos ellenőrzéséért felelős bizottsági részleg.
Közös halászati politika	A halgazdálkodás és a halászat uniós keretrendszere, amelynek célja, hogy biztosítsa a halállomány fenntarthatóságát, illetve stabil jövedelmet a halászközösség számára.
Közös kockázatkezelési keretrendszer (CRMF)	A tagállamok vámellenőrzésének a kockázatokra vonatkozó információk vámigazgatások közötti cseréjén és elemzésén alapuló keretrendszere.

Terminus	Magyarázat
Közös monitoring- és értékelési keret (CMEF)	A közös agrárpolitika teljesítményének értékelésére vonatkozó szabályok és eljárások.
Közös rendelkezésekről szóló rendelet (CPR)	Az öt európai strukturális és beruházási alap mindegyikére alkalmazandó szabályokat meghatározó rendelet.
Közös tartalékalap (CPF)	A pénzügyi eszközökből, költségvetési garanciákból és pénzügyi támogatásból eredő potenciális kötelezettségeket fedező alap.
Közös vállalkozás	Valamely kutatási vagy technológiai projekt vagy tevékenység végrehajtására egy partnerrel együtt létrehozott uniós szervezet.
Közreműködő szervezet	Olyan köz- vagy magánszervezet, amely valamely irányító hatóság felelőssége alatt vagy nevében uniós forrásokat kezel.
Közvetett irányítás	Az uniós költségvetés végrehajtásának olyan módja, amikor a Bizottság más szervezeteket (például nem uniós országokat vagy nemzetközi szervezeteket) bíz meg végrehajtási feladatokkal.
Közvetett költségek	A kedvezményezettnél nem közvetlenül egy uniós projekthez vagy intézkedéshez kapcsolódóan felmerült költségek, például általános költségek vagy egyéb adminisztratív költségek.
Közvetlen irányítás	Olyan folyamat, amelynek keretében – a megosztott és a közvetett irányítástól eltérően – maga a Bizottság irányít egy uniós alapot vagy programot.
Közvetlen költségek	A kedvezményezettnél kifejezetten egy uniós projekthez vagy intézkedéshez kapcsolódóan felmerült költségek.

Terminus	Magyarázat
Közvetlen támogatás/közvetlen kifizetés	Támogatási kifizetések – jellemzően területalapú támogatás –, amelyeket az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból közvetlenül a mezőgazdasági termelőknek folyósítanak.
Kreatív Európa	A kulturális és kreatív ágazatokat támogató uniós program.
Kumulált fennmaradó kockázat	Azok a kiadások, amelyek a programozási időszak végén, minden korrekciós intézkedés megtétele után is szabálytalanok maradnak.
Különleges eszköz	Az Unió számára azt lehetővé tevő eszköz, hogy kiegészítő forrásokat mozgósítson előre nem látható események, például válságok és vészhelyzetek esetén.
Külső fellépések	Olyan uniós tevékenységek, amelyek segítséget nyújtanak Unión kívüli országoknak és fejlesztik a kapcsolatokat azokkal – többek között többoldalú megállapodások révén –, illetve regionális vagy globális szervezetekkel.
Külső határ	Egy uniós tagállam és egy harmadik ország közötti határ, beleértve a repülőtereket és a tengeri, tavi vagy folyami kikötőket is.
Lényegességi küszöb	Az a szint, amely fölött az ellenőrzött sokaságban vagy a pénzügyi kimutatásokban észlelt hibák befolyásolják a pontosságot és a megbízhatóságot.
Létszámterv	Az uniós intézmények vagy szervek számára rendelkezésre álló álláshelyek maximális számának meghatározása munkaköri kategóriák és fizetési fokozatok szerint.

Terminus	Magyarázat
Lezárás	Valamely uniós programra vagy alapra vonatkozó pénzügyi elszámolás, amelynek során vagy kifizetik a fennmaradó egyenleget a tagállamnak, illetve kedvezményezett országnak, vagy forrásokat fizettetnek vissza azzal.
LIFE	Az Unió környezetvédelmi és éghajlat-politikájának végrehajtását tagállami projektek társfinanszírozásával támogató pénzügyi eszköz.
Mainstreaming (Általános érvényesítés)	Egyes konkrét prioritások (pl. a nemek közötti egyenlőség, az éghajlat védelme) szisztematikus figyelembevétele a különféle szakpolitikák kidolgozása és végrehajtása során.
Makroszintű pénzügyi támogatás (MFA)	Az Unió által fizetésmérleg- vagy költségvetési nehézségekkel küzdő partnerországoknak nyújtott pénzügyi támogatás.
Másodlagos értékesítés	Részvények eladása meglévő részvényes által egy új befektető számára, miközben a vállalat tulajdoni szerkezete változatlan marad.
Maximális támogatási intenzitás	Valamely támogatási területen kifizethető támogatás teljes összege, a támogatható költségek százalékában kifejezve. A maximális támogatási intenzitás programonként változik, és olyan tényezőktől is függ, mint a földrajzi elhelyezkedés.
Megbízhatósági nyilatkozat	A Bizottság egy főigazgatójának éves tevékenységi jelentésében tett nyilatkozat a beszámolók teljességéről és pontosságáról, az azok alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűségéről és szabályszerűségéről, a belső kontrollrendszerek működéséről, valamint a gondos pénzgazdálkodás elveinek betartásáról.

Terminus	Magyarázat
Megbízhatósági nyilatkozat (SoA)	Az Európai Számvevőszék éves jelentésében szereplő nyilatkozat, amelyben az közlése az uniós beszámoló megbízhatóságáról, illetve a mögöttes tranzakciók szabályszerűségéről adott ellenőri véleményeit.
Meghívásos közbeszerzési eljárás	Olyan közbeszerzési eljárás, amelyben csak kiválasztott ajánlattevők vehetnek részt.
Megosztott irányítás	Az uniós költségvetés végrehajtásának olyan módozata, amikor – a közvetlen irányítással ellentétben – a Bizottság bizonyos végrehajtási feladatokat a tagállamokra bíz, de azokért továbbra is viseli a végső felelősséget.
Méhészet	A méhtartás tudománya és gyakorlata.
Menedék	Egy állam által egy másik országból származó, üldöztetés vagy súlyos veszély elől menekülő személynek nyújtott védelem.
Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap (MMIA)	A tagállamok közötti közös menekültügyi és migrációs politika kialakítását és ezen belül a migrációkezelés javítását célzó intézkedéseket támogató uniós alap.
Mérőföldkő	Valamely tagállam által annak helyreállítási és rezilienciaépítési tervében szereplő reform vagy beruházás végrehajtása terén elért előrehaladás minőségi mérőszáma.
Mérsékelt és feltörekvő innovátor országok (MEIC)	Az európai innovációs eredménytáblán az uniós átlaghoz képest 70–100%-ot elérő (mérsékelt) vagy 70% alatti (feltörekvő) tagállamokra vonatkozó besorolás.
Metaadat	Más adatokat meghatározó és leíró adat.

Terminus	Magyarázat
Mezőgazdasági parcellaazonosító rendszer (MePaR)	A tagállami mezőgazdasági földterületeknek a közös agrárpolitika keretében nyújtott közvetlen támogatások kifizetése céljára, valamint a mezőgazdasági termelők igényléseire vonatkozó támogathatósági ellenőrzések során használt adatbázisa.
Mezőgazdasági tényezőjövedelem	A gazdálkodásból származó jövedelem, alkotórészekre (föld, munkaerő és tőke) lebontva.
Monitoringalapú ellenőrzés	Műholdas adatok felhasználása mezőgazdasági tevékenységek rendszeres megfigyelésére, valamint a közvetlen támogatási rendszer szabályait esetleg be nem tartó mezőgazdasági termelők azonosítására.
Mozgástér	Az uniós költségvetés finanszírozásához szükséges saját források és a saját források felső határa közötti tartomány: ez utóbbi az a magasabb összeg, amelynek erejéig a Bizottság jogosult forrásokat igényelni a tagállamoktól a – például az uniós adósságokból adódó – többletkötelezettségek fedezésére.
Multiplikátorhatás	Olyan hatás, amikor valamely input – például az uniós beruházások vagy garanciák – egy adott változása jelentősebb változásokat okoz az outputban, például a beruházások összességében.
Nagyprojekt	Uniós finanszírozású projekt, amelynek teljes támogatható költsége meghaladja az 50 millió eurót, olyan ágazatokban, mint a közlekedés, a környezetvédelem és az energiaügy.
NEET	Nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő személy.

Terminus	Magyarázat
Nem újrafeldolgozott műanyag csomagolási hulladékon alapuló saját forrás	Uniós saját forrás, amelynek kiszámításához meghatározott monetáris értéket alkalmaznak az egyes tagállamokban keletkező, újrafeldolgozásra nem kerülő műanyag csomagolási hulladék tömegére.
Nemzeti és regionális számlák európai rendszere	Az Unió számviteli kerete, amelynek révén valamely gazdaság következetes és részletes módon leírható.
Nemzeti fejlesztési bank vagy intézet	A gazdaságfejlesztés finanszírozására kormányzatilag létrehozott pénzügyi intézmény.
Nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv (NRRP)	A tagállam által a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében tervezett reformokat és beruházásokat tartalmazó dokumentum.
Nemzeti koordinációs központ (NCC)	A tagállamok határőrizeti hatóságai közötti tevékenységeket koordináló szerv, amely az egymással és a Frontexszel folytatott információcsere központjaként működik.
Nemzetközi könyvvizsgálati standardok (ISA)	A Nemzetközi Könyvvizsgálói Szövetség által kibocsátott pénzügyi ellenőrzési standardok.
Nemzetközi Tengerkutató Tanács (ICES)	A tengerek és óceánok állapotát és fenntartható használatát illető tudományos ismeretek elmélyítésével és megosztásával foglalkozó kormányközi tengertudományi szervezet.
Nemzetközi Termonukleáris Kísérleti Reaktor (ITER)	Az Unió és különböző országok közötti partnerség keretében végrehajtott nemzetközi kutatási projekt, amelynek célja, hogy igazolja egy teljes körű fúziós erőmű tudományos és technológiai megvalósíthatóságát.
NextGenerationEU (NGEU)	Finanszírozási csomag, amelynek célja, hogy segítse az uniós tagállamokat a Covid19-világjárvány gazdasági és társadalmi hatásaiból való kilábalásban.

Terminus	Magyarázat
Operatív program (OP)	Az Unió által finanszírozott műveletek végrehajtásának kerete, összhangban a Bizottság és az érintett tagállam közötti partnerségi megállapodásokban meghatározott prioritásokkal és célkitűzésekkel.
Ortofotó	Légi felvétel, amely a távolságmérések összehangolása céljából kompenzálja a magasságot, a dőlésszöveget és a felületi domborzatot.
Output	Egy projekt által létrehozott vagy elért eredmény, például egy képzés lebonyolítása vagy egy út megépítése.
<i>Pari passu</i>	Az az elv, amely szerint fizetésektelenségi eljárás esetén a biztosíték nélküli hitelezők között a fennmaradó eszközöket az egyes hitelezőknek visszafizetendő tartozás arányában kell szétosztani.
Partnerségi megállapodás (PA)	A Bizottság és valamely tagállam(ok) vagy nem uniós ország(ok) között egy uniós kiadási program keretében létrejött megállapodás, amely például stratégiai terveket, beruházási prioritásokat, kereskedelmi vagy fejlesztéssegélynyújtási feltételeket tartalmaz.
Pénzegység alapú mintavételi módszer (MUS)	Olyan statisztikai mintavételi módszer, amelyben valamely tranzakció kiválasztásának esélye annak méretével arányos.
Pénzügyi és igazgatási keretmegállapodás (FAFA)	A Bizottság és az ENSZ közötti, a millenniumi fejlesztési célok elérése érdekében folytatott együttműködést szabályozó megállapodás.
Pénzügyi eszköz/pénzügyi konstrukció	Az uniós költségvetésből tulajdonviszonyt, illetve részben tulajdonviszonyt megtestesítő befektetések, hitelek vagy garanciák, illetve más kockázatmegosztási eszközök formájában kapott pénzügyi támogatás.

Terminus	Magyarázat
Pénzügyi korrekció	Olyan intézkedés, amely megvédi a költségvetést a szabálytalan vagy csalárd kiadásoktól azáltal, hogy forrásokat von vissza vagy fizettet vissza az Unió által támogatott projektek vagy programok részére tévesen teljesített kifizetések ellentételezése érdekében.
Pénzügyi közvetítő	Valamely pénzügyi eszköz alapkezelője és a végső kedvezményezettek közötti kapcsolattartó.
Piaci intézkedés	Az agrárpiacon az árcsökkenések hatásainak mérséklése, illetve a strukturális nehézségek kezelése érdekében tett, ágazatspecifikus támogatás révén megvalósuló állami beavatkozás (például a zöldség- és gyümölcstermesztéshez vagy a bortermeléshez nyújtott támogatás vagy az iskolatejprogram).
Pilléralapú értékelés	A Bizottság értékelése a közvetett irányítás során alkalmazott szabályokról és eljárásokról annak biztosítására, hogy az Unió pénzügyi érdekei ugyanolyan szintű védelmet élvezzenek, mint közvetlen irányítás esetén.
Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek (CERV)	Az egyének jogait és értékeit védő és előmozdító program, amely ösztönzi a demokratikus részvételt, különösen nem kormányzati szervezetek támogatása révén.
Potenciális tagjelölt	Olyan ország vagy terület, amelynek egyértelmű kilátásai vannak az uniós csatlakozásra, de még nem kapta meg a tagjelölt ország státuszt.
Prioritási tengely	Valamely operatív program fő célkitűzése, amely egy vagy több beruházási prioritásra tagozódik.
Program	Konkrét uniós szakpolitikai célok elérésének eszköze, általában társfinanszírozott projektek révén.

Terminus	Magyarázat
Programbecslés	Valamely partnerország által összeállított és az Európai Bizottság által jóváhagyott dokumentum, amely meghatározza a végrehajtandó együttműködést vagy fejlesztési beruházást, valamint a szükséges pénzügyi, emberi és anyagi erőforrásokat.
Programhatóságok	A kohéziós kiadások terén az irányító, igazoló és ellenőrző hatóságok közös neve.
Programindokolás (PS)	A Bizottság által az éves költségvetés-tervezetben szereplő minden egyes kiadási programra igényelt működési előirányzatok indoklása, az előző évek mutatókkal mért végrehajtása alapján.
Programozási időszak	Az az időszak, amelyen belül valamely uniós kiadási programot megterveznek és végrehajtanak.
Programteljesítmény-nyilatkozatok (PPS)	Az AMPR-nek a 2021–2027-es időszakra bevezetett melléklete, amely áttekintést nyújt valamennyi uniós kiadási program végrehajtásáról és teljesítményéről.
REACT-EU	A NextGenerationEU eszköz egyik programja, amely kiegészítő finanszírozást biztosít a meglévő kohéziós politikai programok számára a válság utáni helyreállítás támogatása, valamint a zöld és digitális átalakulás előmozdítása érdekében.
REPowerEU	A fosszilis tüzelőanyagoktól való függés felszámolására, az energiaellátás diverzifikálására és a tiszta energiára való átállás felgyorsítására irányuló uniós kezdeményezés.
Reprezentatív hibaarány	A valamely sokaságra jellemző hiba statisztikai becslése, amely az adott sokaságból származó tranzakciók reprezentatív mintájának tesztelésén alapul.

Terminus	Magyarázat
Reprezentatív statisztikai mintavétel	Statisztikai módszerek alkalmazásával vett, az alapsokaság jellemzőit tükröző minta.
Rétegzés	A sokaságnak hasonló jellemzőkkel rendelkező kisebb rész csoportokra (rétegekre) bontásával járó mintavételi módszer.
Riói mutató	Az OECD által meghatározott mutató, amely azt méri, hogy valamely tevékenység milyen mértékben járul hozzá a riói egyezmények célkitűzéseéhez.
Rugalmassági Eszköz	Olyan fellépésekre létrehozott finanszírozási forrás, amelyeket a költségvetésből a felső határok túllépése nélkül másképp nem lehetne finanszírozni.
Saját források	Az uniós költségvetés finanszírozására felhasznált pénzeszközök.
Salátarendelet	A költségvetési rendelet 2018. évi, az Unió pénzügyi szabályait és költségvetési gazdálkodását módosító és egyszerűsítő felülvizsgált változata.
Statisztikai mintavétel	Ellenőrzési tesztelés során az eredmények reprezentatív voltának biztosítása érdekében alkalmazott statisztikai alapú mintavételi technika.
Stratégiai Technológiák Európai Platformja (STEP)	Az ipar támogatására és a kritikus technológiákba való beruházás élénkítésére szolgáló uniós eszköz.
Stressztesztelés	Azt értékelni hivatott szimuláció, hogy egy pénzügyi intézmény mennyire képes ellenállni különböző válságforgatókönyveknek.
Szabályszerűség/Jogszerűség és szabályszerűség	Az, hogy egy tranzakció vagy tevékenység mennyiben felel meg az alkalmazandó szabályoknak és előírásoknak, illetve szerződéses kötelezettségeknek.

Terminus	Magyarázat
Szabályszerűségi ellenőrzés	Bizonyítékok gyűjtése révén azt megerősítő ellenőrzés, hogy valamely tevékenység során betartják-e az alkalmazandó szabályokat és előírásokat, illetve szerződéses vagy megállapodás szerinti feltételeket.
Szabályszerűségi záróelszámolás	Az a folyamat, amelynek során a Bizottság ellenőrzi, hogy valamely tagállam helyesen használta-e fel a rendelkezésére álló forrásokat, és eredményesen működtette-e irányítási és kontrollrendszereit.
Szabálytalanság	Uniós (vagy vonatkozó tagállami) szabályok vagy szerződéses kötelezettségek megszegése.
Számszerűsíthető hiba	A tranzakcióesztek eredményeiről történő beszámolásakor a Számvevőszék által alkalmazott kategória: azokat a hibákat tartalmazza, amelyek esetében mérhető az általuk érintett tranzakció összege.
Szolgálati munkadokumentum (SWD)	Akár belső, akár intézményen kívüli megvitatás céljára készített, nem kötelező erejű bizottsági dokumentum.
Szolgálatközi konzultáció	Hivatalos eljárás, amelynek során a Bizottság valamely szervezeti egysége egy javaslattal kapcsolatban kikéri más szervezeti egységek tanácsát vagy véleményét.
Szolidaritási és sürgősségisegély-tartalék (SEAR)	Súlyos természeti katasztrófák, közegészségügyi válságok vagy fegyveres konfliktusok nyomán kialakult vészhelyzetekre való reagálást lehetővé tevő speciális uniós eszköz.
Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz – Globális Európa (NDICI – Globális Európa)	A 2021–2027-es többéves pénzügyi keret égisze alatt működő, több külső cselekvési eszközt egyesítő uniós program.

Terminus	Magyarázat
Szükséghelyzeti Támogatási Eszköz (ESI)	A Bizottság által közvetlenül kezelt pénzügyi eszköz, amely súlyos válság vagy katasztrófa esetén támogatást nyújt az Unión belül.
Tagjelölt ország	Olyan ország, amelynek uniós tagsági kérelmét az Európai Tanács hivatalosan elismerte.
Támogatási jogosultság	Olyan átruházható jog, amely uniós támogatás igénybevételére jogosítja az aktív mezőgazdasági termelőt, amennyiben jogát a támogatható mezőgazdasági földterületével együtt jelenti be.
Tanulási célú mobilitás	Valamely más országban történő tanulás vagy képzés.
Tanúsító szerv	A mezőgazdasági kiadások terén a tagállam által kijelölt állami vagy magánszervezet, amely tanúsítja az akkreditált kifizető ügynökség éves beszámolójának megbízhatóságát, valamint a mögöttes tranzakciók jogszerűségét és szabályszerűségét.
Tárgyalási fejezet	Az uniós vívmányok egy adott témaköre, amely a tagjelölt országgal folytatott csatlakozási tárgyalásokon sorra kerül.
Tárgyalásos közbeszerzési eljárás	Korlátozott számú ajánlattevő részvételével zajló közbeszerzési eljárás, amelynek során a vevő tárgyalhat a szerződési feltételekről.
Tartalékfeltöltési ráta	Egy engedélyezett pénzügyi kötelezettség azon százalékos aránya, amelyet céltartalékként kell feltüntetni.
Technikai segítségnyújtás	Érdekelteknek uniós finanszírozású programok és projektek végrehajtásához nyújtott pénzügyi támogatás.
Teljes kifogható mennyiség	A közös halászati politika keretében egy adott halállományból évente kifogható legnagyobb mennyiség.

Terminus	Magyarázat
Teljesítmény	Azt méri, hogy egy uniós finanszírozású intézkedés, projekt vagy program milyen mértékben teljesítette céljait és mennyire értékarányos.
Teljesítménytartalék	Az Európai Strukturális és Befektetési Alap kiadásaira előirányzott költségvetés azon része, amelyet bizonyos célértékek eléréséig visszatartanak.
Tengerentúli országok és területek (TOT)	Olyan országok és területek, amelyek ugyan nem tagjai az Uniónak, de az alábbi tagállamok valamelyikéhez alkotmányos kötelek kötik őket: Dánia, Franciaország és Hollandia.
Tengerentúli társulási határozat	Határozat az Unió, illetve annak tengerentúli országai és területei közötti partnerség létrehozásáról azok fenntartható fejlődésének támogatása, valamint az uniós értékek és normák előmozdítása érdekében.
Tényleges tartalékfeltöltési ráta	A közös tartalékalapból fedezendő potenciális kötelezettségek aránya.
Térinformatikai támogatáskezelési alkalmazás (GSAA)	Területalapú mezőgazdasági támogatás iránti kérelem benyújtására szolgáló online eszköz.
Termeléstől függő támogatás	Mezőgazdasági termelőknek egy adott termék előállításához nyújtott uniós kifizetések.
Többéves pénzügyi keret (TPK)	Az Unió általában hét évre szóló kiadási terve, amely hét fő fejezetben határozza meg a prioritásokat (szakpolitikai célkitűzések alapján) és a felső határokat. Ez biztosítja azt a struktúrát, amelyen belül meghatározzák az éves uniós költségvetéseket, korlátokat szabva az egyes kiadási kategóriák kiadásainak.

Terminus	Magyarázat
Transzeurópai hálózat (TEN)	A határokon átnyúló közlekedési, energia- vagy telekommunikációs infrastruktúrahálózat, amely az Unió egységes piacának működését támogatandó és javítandó jött létre a személyek, áruk és szolgáltatások szabad mozgásának megkönnyítésére.
Transzverzális fenntartás	A GNI-fenntartások egyik típusa, amely horizontális kérdésre irányul, és szükségessé teszi a tagállamok által elfogadott megoldások összehasonlító elemzését.
Tranzakció	Az Unió beszámolójában nyilvántartott művelet, például kifizetés vagy bevételezés.
Tulajdonviszonyt megtestesítő befektetés	Tulajdonosi érdekeltségért és nyereségrészesedésért cserébe valamely társaságba befektetett pénzösszeg.
Uniós fellépés	A Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alappal (MMIA) összefüggésben: több tagállam részvételével végrehajtott vagy az Unió számára különösen fontos projekt.
Uniós polgári védelmi mechanizmus (rescEU)	A természeti, illetve az ember okozta katasztrófák megelőzése, az azokra való felkészülés és reagálás tekintetében az Unió és a tagállamok közötti együttműködést és koordinációt erősítő rendszer.
Uniós Szükséghelyzeti Alap Afrikáért	A Száhel-övezet (többek között a Csád-tó medencéje), a Szomáliai-félsziget és Észak-Afrika stabilitását támogató, a migráció jobb kezeléséhez annak kiváltó okait kezelve hozzájáruló uniós vagyongazdálkodási alap.
Uniós vagyongazdálkodási alap	Uniós kezelésű alap, amely több forrásból gyűjt össze pénzeszközöket egy vészhelyzetre vagy aktuális válságra való nemzetközi reagálás finanszírozásához, általában a fejlődő világban.

Terminus	Magyarázat
Uniós Vámkódex	Az uniós vámjogszabályok fő eleme.
Uniós vívmányok (<i>acquis</i>)	A teljes uniós joganyag, értve ez alatt a különböző jogszabályokat, bírósági határozatokat és egyéb jogi aktusokat.
Utólagos értékelés	Valamely befejezett projekt vagy program eredményességének, hatékonyságának, koherenciájának, relevanciájának és uniós hozzáadott értékének független értékelése.
Vámbevétel-kiesés	A gazdaság egészére nézve a várhatóan beszedett importvám szintje és a ténylegesen beszedett összeg közötti különbség.
Vámellenőrzési berendezések pénzügyi támogató eszköze	Az Integrált Határigazgatási Alapnak a vámellenőrzésekhez használt felszerelések beszerzését, karbantartását és korszerűsítését támogató része.
Vásárlóerő	Meghatározott pénzösszeg a szerint kifejezett értéke, hogy mennyi áru és szolgáltatás vásárolható belőle.
Védett tengeri terület	A biológiai sokféleség, a természeti erőforrások és a kulturális örökség részét képező helyszínek védelme és fenntartása céljából jogszabály által vagy más módon kijelölt tengeri terület.
Végrehajtó ügynökség	A Bizottság által, korlátozott időtartamra létrehozott és irányított szervezet, amely a Bizottság nevében és felelősségére uniós programokkal vagy projektekkel kapcsolatos meghatározott feladatokat lát el.
Végső kedvezményezett/kedvezményezett	Olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely végső soron hasznát látja az uniós támogatás kedvezményezettje által kezdeményezett vagy végrehajtott uniós finanszírozású tevékenységnek.

Terminus	Magyarázat
Vidékfejlesztési program	Az uniós vidékfejlesztési politika végrehajtását célzó, a Bizottság által jóváhagyott többéves nemzeti vagy regionális célkitűzések és intézkedések.
Vissza nem térítendő támogatás	Valamely támogatható projekt vagy program kapcsán egy kedvezményezett által viselt költségekhez nyújtott uniós költségvetési támogatás, amelyet rendszerint nem kell visszafizetni.
Visszadobás	Nem szándékosan kifogott halak visszajuttatása a tengerbe.
Visszafizetési felszólítás	Valamely tartozás összegének megfizetésére felszólító dokumentum.
Visszaigényelhető héa	Az a héaösszeg, amelyet az adóalany levonhat az adóhatóság részére fizetendő héából, mivel ezt az összeget az érintett javak vagy szolgáltatások beszerzésekor egyszer már megfizette.
Záróelszámolás	Éves eljárás, amelynek révén a Bizottság ellenőrzések elvégzése után elfogadja a végrehajtó szervek és a partnerek által benyújtott kifizetési kérelmekben szereplő összegeket.
Zárszámadás	Az Európai Parlament éves határozata, amely véglegesen jóváhagyja a költségvetés Bizottság általi végrehajtását.
Zöldítés	Az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatok bevezetése, illetve a kapcsolódó uniós támogatási rendszer.